

11 Nu takker alle Gud

737 Jeg vil din pris udsjunge

Gå ind til din Herres glæde! (Jubilæumssalme skrevet af Adam Garff)

321 O kristelighed vv. 6-7

728 Du gav mig, O Herre, en lod af din jord

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Matthæus: Jesus sagde: »Det er med Himmeriget som med en mand, der skulle rejse til udlandet og kaldte sine tjenere til sig og betroede dem sin formue; én gav han fem talenter, en anden to og en tredje én, enhver efter hans evne; så rejste han. Den, der havde fået de fem talenter, gik straks hen og handlede med dem og tjente fem til. Ligeledes tjente han med de to talenter to til. Men den, der havde fået én talent, gik hen og gravede et hul i jorden og gemte sin herres penge. Lang tid efter kommer disse tjeneres herre tilbage og gør regnskab med dem. Den, der havde fået de fem talenter, kom og lagde andre fem talenter på bordet og sagde: Herre, du betroede mig fem talenter; se, jeg har tjent fem talenter til. Hans herre sagde til ham: Godt, du gode og tro tjener; du har været tro i det små, jeg vil betro dig meget. Gå ind til din herres glæde! Også han med de to talenter kom og sagde: Herre, du betroede mig to talenter; se, jeg har tjent to talenter til. Hans herre sagde til ham: Godt, du gode og tro tjener; du har været tro i det små, jeg vil betro dig meget. Gå ind til din herres glæde! Så kom også han, som havde fået den ene talent, og han sagde: Herre, jeg kender dig som en hård mand, der høster, hvor du ikke har sået, og samler, hvor du ikke har spredt, og affrygt for dig gik jeg hen og gemte din talent i jorden. Se, her har du, hvad dit er. Men hans herre sagde til ham: Du dårlige og dovne tjener! Du vidste, at jeg høster, hvor jeg ikke har sået, og samler, hvor jeg ikke har spredt. Så burde du have betroet mine penge til vekselererne, så jeg havde fået mit igen med rente, når jeg kom tilbage. Tag derfor talenten fra ham og giv den til ham med de ti talenter. For enhver, som har, til ham skal der gives, og han skal have overflod, men den, der ikke har, fra ham skal selv det tages, som han har. Og kast den uduelige tjener ud i mørket udenfor. Der skal der være gråd og tænderskæren.«

Matthæusevangeliet 25,14-30

På denne søndag hører vi lignelsen om de betroede talenter. Ved første øjekast har vi at gøre med en ret u-opbyggelig fortælling, der ender i den berygtede gråd og tænderskæren. Lignelsen beretter om tre tjenere, der hver især tildeles en opgave, imens deres herre skal på rejse til udlandet. De tre tjenere skal indtræde som kapitalforvaltere af herrens kolossale formue. De får overdraget ansvaret

for et svimlende beløb, svarende til adskillige livslønninger. I denne overdragelse findes et helt lille proto-kapitalistisk manifest om vækstens nødvendighed og om de katastrofale følger af nulvækst. De tre tjenere får nemlig succes i varierende grad, og sådan ér kapitalismen jo. Også den visdom rummer evangeliet selvfølgelig: Der er vindere og tabere i det spil. Som i et eventyr gør de to første tjenestere det samme, imens den tredje gør noget helt andet, der er vildt og hasarderet, må vi forstå. Den første fordobler formuen fra fem til ti talenter, den næste har samme succes, rent forholdsmæssigt, idet han fordobler to talenter til fire. Men så er der altså den sidste, *den dårlige og dovne tjener*, som den hjemvendte herre skælder og smælder, efter de to andre har fået ros for deres dygtige indsats. Dårlig og doven er denne sidste tjener, fordi han ikke har gjort hvad, man forventede af ham.

Den dårlige tjener er sådan en, der giver dollartegn i øjnene hos enhver selvrealiserings-ekspert med det rette selvrealiserende program. Han er det perfekte eksempel på et menneske, der ikke udnytter sit potentiale. Som går under radaren, og som ville kunne opnå meget mere, hvis han da bare gjorde det anderledes. Var lidt mere modig, kastede sig ud i det. Af frygt for at fejle og for at pådrage sig sin Herres vrede, har han gravet sin talent sikkert ned i mulden. For tænk nu, hvis det gik galt? Hvis han satte pengene på den forkerte hest eller høne - og tabte det hele med et brag. Enhver investeringsekspert ville hive sig i over håret over denne forsigtige døgenigt.

Inflationen æder jo det hele! Det er i hvert fald dén irritation, der vælter ud af tjenerens Herre, da han vender hjem: *Så burde du have betroet mine penge til vekselererne, så jeg havde fået mit igen med rente, når jeg kom tilbage*, som han siger. *Tag derfor talenten fra ham og giv den til ham med de ti talenter.*

Men hvorfor alt den vrede? Hvor er opbyggeligheden henne? Vi er et stykke fra den håbefulde og velbehagelige evangeliske brise, mange nok tænker er så særligt kristen.

Tjeneren får en kold og kontant vind i ansigtet. Der er afregning ved kasse ét – og en hård dom i luften. Teksten befinder sig i Matthæusevangeliets sidste del, mellem lignelsen om de ti brudepiger og selveste verdensdommen. Altså mellem kæmpestore og buldrende domstekster, der ikke er ude på at skræmme og straffe, men som i al enkelthed fastholder, at den endelige dom aldrig kan være menneskets, men alene Guds.

Men gjorde den dårlige tjener da ikke hvad han kunne? Han var hæmmet og skrækslagen, burde Herren netop ikke have udvist mere forståelse, han måtte da have vidst, at tjeneren var sådan en forsigtig-Pet? Men ak nej, er tankegangen. Ikke når vi har at gøre med så vigtige ting, som det her er tilfældet. Tjeneren bliver nemlig ikke overladt småting, men betros alting. Det er det, talenten er et billede på. At vi mennesker faktisk udsættes for den store tillid, at vi betros en ganske heftig magt i vores hænder. Det handler ikke om hverken renters rente eller senmodernitetens perverse vækst-paradigme, hvor et menneske alene skal kendes på sit afkast. Det stikker uendeligt meget dybere her, og rækker uendelig meget højere. Talenten er et udtryk for selveste livets gave, med alt hvad det indebærer af sure pligter, herunder pligten til et vist vovemod!

Tjeneren får overdraget alt, hvad Herren ejer, det gør de alle tre. Det handler ikke om brugsværdi og bytteværdi, men peger frem på, at noget her i tilværelsen er gudgivent, og at dette kræver noget af os. En hengivelse, et vovemod. Den gode Søren Kierkegaard kendte sandelig også til lignelsen. Med vanlig humor digtede han en fjerde tjener frem, som satsede hele butikken – og tabte det hele igen. Men selv denne fjerde vovehals stod stærkere overfor sin hjemvendte Herre, end ham der bare gravede mønten ned. *Hellere ramme ved siden af end slet ikke at ramme*, som en gammel aforisme lyder. Det handler altså om, hvordan vi tager vare på det, vi er betroet, uanset hvor meget det drejer sig om: *Hvad vil du gøre med det, du har fået? Hvordan vælger du at tage del i den sammenhæng, der ligger og venter på dig?*

I lignelsen møder vi en meget direkte tiltale uden fællesskabets svøbe og den evige risiko for at sende aben videre. Nej, der er noget, som skal forvaltes - og opgaven er din!

Det er måske grunden til, at det kristne arvegods spirer så voldsomt frem fra gemmerne i disse år. Vi er ved at få øje på en meget rig og dyb sammenhæng, og som kalder på et ansvar for det, vi befinder os i. Og som vi risikerer at miste, hvis vi bare lader stå til. Andre før os blev også betroet et ansvar. Til at være kirke, til at træde ind i en større sag, til med en vis ydmyghed at se på verden og erkende, at man måske ikke er den sidste generation til at betrede de frosne kirkestier og de lysegrønne majsbove. En trang til at give noget videre, som er skrøbeligt og som vi ikke må miste i travlheden og i vores evige stræben efter jordisk succes og stjerner på skulderen. Som lignelsen selvfølgelig altid rummer faren for: Iværksætter-sygen. Skynd dig ud og omsæt, optimér, skab mere og større – for din egen vindings skyld. Vi er altid en del af en sammenhæng.

For en del år siden fandt der en polterabend sted i præstegården, en gammel ven skulle giftes. Vi gik ud kirkegården, og her fik en af deltagerne øje på et større areal, sådan en slags eng ovre mod H.A. Clausens Vej. Med en sommer-øl i hånden skridtede han muntert græsarealet af og konstaterede spøgefuldt, at det her ville være en (citater) ”*skidegod byggegrund, for tænk på de kvadratmeterpriser der er herude.*” Jeg gav ham ret, men kunne samtidig oplyse ham om, at det græsareal han skridtede af, var et område reserveret til en nødbegravelsesplads, det vi på *præsteslang* kalder en *atomkirkegård*. Det giver sig selv, hvorfor det hedder sådan, og det er vigtigt, at der er fri adgang til rendegravere og transportkolonner fra vejnettet. Alternativt til helikoptere. Da det gik op for ham, hvad det var, jeg stod og sagde, blev han tænksom og konkluderede, at det var ”*sådan en lidt mere langsigtet planlægning, kirken opererede med.*” Jeg gav ham aldeles ret. En utrolig langsigtet planlægning, vi opererer med. Evigheden for eksempel. Eller 850 år.

Det er det, vi samles om på denne første søndag i februar. Et sted, som har stået her i 850 år. Mindst. Sognet nævnes på en pavelig kvittering fra URBAN d. 3 til biskop Absalon i 1186. Gentofte nævnes i brevet sammen med en række andre områder, hvor der allerede fandtes små stenkirker, hvorfor man historisk stadfæster kirkens fødselsdag til 10 år før - til den første søndag i februar 1176. Kirkens dåbsattest underskrives af en kulørt forsamling, bl.a. af *Oluf Glug. Toke af Gerdrup, samt Ove, mundskænk fra Falster. Og adskillige flere fra vor gård var til stede, da vi satte skel i ovennævnte dal.* ”

Vi har mødtes her på toppen af den gamle smeltevandsdal siden man var ved at gå over til latinske bogstaver, fra runer! Står man således her på prædikestolen eller sidder man i præstegårdens kontor og kigger over på kirken, er det svært ikke at blive slået med en vis benovelse. Ikke så meget over det pavelige stjernestøv eller mundskænken Ove, men af den omstændighed, at nogen i al den tid har løftet den opgave, det er at være kirke.

Selvfølgelig har den gode Helligånd gjort sit, uden hvem intet af dette var her, men lige i hælene på Helligånden (eller måske på from flugt fra selvsamme) har der været mennesker. Menigheder og degne og gravere og musikere; et væld af præster, ligbærere og mennesker, der har følt en forpligtelse overfor vores gamle kirke, beliggende 31 meter over havet. Gennem tiden er talenten ikke blevet nedgravet eller hengemt af frygt for Gud, men er blevet omsat til det, vi kender som livet ved Gentofte Kirke.

I det gamle rum har evangeliet lydt under krige og katastrofer, kirkeklokkerne har varslet om

invasioner og ildebrande. Endnu i dag lyder klokkerne, når vi tager afsked med vores sognebørn. Og når vi byder nye små medlemmer velkommen i menigheden. Med de samme ord, som anslået 20.000 børn har mødt i dåben. Ord, som næppe står overfor en større revision her på stedet, er mit indtryk. Efter nøjagtig 7 år som præst på dette sted er det let at se, at gentofterne bryder sig bedst om en vis forudsigelighed i det rituelle og evangeliske.

Måske fordi man ved, at man bærer på en vigtig arv. Man bærer den ikke som de første, og heller ikke som de sidste. Men bedst som vi rammes af den tanke, at det hele så omsider er lykkedes. Festskriftet er trykt stort set uden trykfejl, den smukke messehagel i festfarven hvid er ibrugtaget, talerne og oprydningen er vel overstået. Bedst som det alt dette virker afsluttet, begynder det hele igen på ny. Den betroede talent skal ud og trille på ny. Frejdigt måske endda. For Guds ord skal lyde igen på søndag, ikke kun fordi det lyder godt, når Det Danske Pigekor giver Guds ord englevinger som det gør det i dag. Og når menigheden stemmer i. Men fordi Ordet om Guds søn er livsnødvendigt for mange, og vil være det de næste 850 år også. For således elskede Gud verden, at han gav sin enbårne søn, for at enhver, som tror på ham, ikke skal fortabes, men have evigt liv. For Gud sendte ikke sin søn til verden for at dømme verden, men for at verden skal frelses ved ham.

Og derfor kan vi sige: Lov og tak og evig ære være dig vor Gud, Far, Søn og Helligånd, du, som var, er og bliver en sand treenig Gud, højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed. Amen